

ANTIKORRUPSJONSPROGRAM FOR OSLO KOMMUNE

Sammendrag:

I denne saken legger byrådet fram antikorruptsjonsprogram for Oslo kommune. Programmet gir overordnede føringer for kommunens arbeid med å forebygge og avdekke korrupsjon og misligheter.

Antikorruptsjonsprogrammet skal styrke kommunens antikorruptsjonsarbeid gjennom å samle de mange ulike områdene og tiltakene som inngår i kommunens antikorruptsjonsarbeid, og tilrettelegge for økt fokus, økt kompetanse og forbedring i den systematiske oppfølgingen av dette området i alle kommunens virksomheter.

Programmet omfatter hele kommunen, dvs. virksomheter og folkevalgte på både byråds- og bystyresiden.

Etablering av antikorruptsjonsprogrammet påvirker ikke linjeansvar og delegert myndighet. Det etableres en programkoordinatorrolle som har ansvar for sammenstilling av tiltak i samarbeid med linjeansvarlige, koordinering, rapportering og generell oppfølging av programmet.

Programmet består av to deler: et fast rammeverk og en rullerende, fireårig tiltaksplan. Rammeverket angir formål og mål, roller, ansvar og oppgaver, beskriver omfang og definerer et system for oppfølging og forbedring gjennom utarbeidelse av tiltaksplan og redegjørelse for status.

I denne saken beskrives antikorruptsjonsprogrammets rammeverk. Byrådet vil utarbeide tiltaksplan og publisere denne på inter- og intranett, samt oversende planen til bystyret til orientering.

Saksfremstilling:

Etter korrupsjonssakene i Oslo kommune i 2006 ble det gjennomført en rekke tiltak for å styrke kommunens internkontroll og antikorruptsjonsarbeid. Blant tiltakene var etablering av en varslingsordning (2007), oppdatering av etiske regler for ansatte og etiske normer for folkevalgte (2008) og utarbeidning av et rammeverk for internkontroll (2008). Senere er bl.a. anskaffelses- og fakturahåndteringsområdet styrket, det er utarbeidet en instruks for virksomhetsstyring (2015) og det er etablert flere elektroniske systemer som reduserer risikoen for korrupsjon og misligheter, som felles fakturasentral, elektronisk fakturahåndtering, nytt HR-system, HMSREG mv.

Oslo kommune er medlem av Transparency International (TI) og har tilsluttet seg FNs Global Compacts ti prinsipper. Både TI og FNs Global Compact anbefaler at antikorruptsjonsarbeidet samles i antikorruptsjonsprogrammer.

Antikorrupsjonsprogrammet som beskrevet her bygger på kommunens øvrige føringer, og påvirker ikke linjeansvar eller fagansvar.

Beskrivelse av programmet følger nedenfor.

ANTI KORRUPSJONS PROGRAM FOR OSLO KOMMUNE

1 Antikorrupsjonsprogrammets formål, mål og rammebetingelser

1.1 Formål

Det grunnleggende formålet med antikorrupsjonsprogrammet er å forebygge korrupsjon, korrupsjonslignende forhold og økonomiske misligheter i Oslo kommune, samt bidra til å avdekke og håndtere eventuelle hendelser som måtte oppstå.

1.2 Mål

Antikorrupsjonsprogrammet skal styrke kommunens antikorrupsjonsarbeid gjennom å samle de mange ulike områdene og tiltakene som inngår i antikorrupsjonsarbeidet, og tilrettelegge for økt fokus, økt kompetanse og forbedring i den systematiske oppfølgingen av dette området i alle kommunens virksomheter, inkl. byrådsavdelinger.

Programmet skal gjøre det enklere for virksomheter og byrådsavdelinger å ha god styring, kontroll og oppfølging av risikoen for korrupsjon og korrupsjonslignende forhold.

Antikorrupsjonsprogrammet skal bidra til en bevisstgjøring slik at risikoen reduseres for at ansatte og folkevalgte gjør ureflekterte feil som skader dem selv og kommunen.

1.3 Rammebetingelser

Programmet skal bygge på kommunens øvrige føringer, og skal etablere et system for oppfølging og kontinuerlig forbedring av antikorrupsjonsarbeidet i samsvar med kommunens styringssystem og delegert myndighet og ansvar.

Antikorrupsjonsprogrammet skal inngå som en del av den øvrige virksomhetsstyringen i Oslo kommune.

2 Utforming

Antikorrupsjonsprogrammet består av to deler:

1. Et rammeverk som beskriver rammene for programmet, herunder formål, roller og ansvar samt et system for oppfølging og forbedring, og
2. En tiltaksplan som rulleres hvert fjerde år

3 Roller, ansvar og myndighet

3.1 Generelt

Antikorrupsjonsprogrammet omfatter hele kommunen, dvs. virksomheter og folkevalgte på både byråds- og bystyresiden.

Byrådet har det overordnede ansvaret for programmet, mens bystyret har ansvar for elementer i programmet som omfatter folkevalgte.

Byrådet har myndighet til å vedta administrative regelverk som omhandler støttefunksjoner for administrasjonen, jf. sak 187/19 *Reglement for byrådet*. Disse regelverkene vil også gjelde de deler av kommunens administrasjon som er underlagt bystyret.

Byrådet har ansvar for fagområder som inngår i programmet i samsvar med delegert myndighet.

Byrådet har ansvar for å utpeke programkoordinator.

Programkoordinator har ansvar for å vedlikeholde og utvikle programmet i samsvar med programmets formål, mål og føringer i dette dokumentet. Programkoordinator kan beslutte endringer i programmet som er av mindre karakter.

Programkoordinator skal koordinere tiltak og rapportering med bystyresiden etter behov, for å sikre gjennomføringen av forutsetningene i dette dokumentet.

Alle beslutninger om valg og gjennomføring av tiltak ligger i linjen.

Den enkelte byrådsavdeling har ansvar for gjennom styringsdialogen å følge opp at relevante krav og føringer er implementert i underliggende virksomheter, og for at oppfølgingen er dokumentert.

Den enkelte virksomhetsleder har ansvar for at virksomheten er i samsvar med lover, regler og kommunens styrende dokumenter, inkludert føringer og krav i forbindelse med antikorrupsjonsprogrammet.

3.2 Utvikling og oppfølging av programmet

Programkoordinator har ansvar for følgende hovedoppgaver:

- Utarbeiding av tiltaksplan på overordnet nivå i samarbeid med byrådsavdelinger som har ansvar for tiltak i planen og i koordinasjon/samarbeid med bystyresiden for tiltak som kommer inn under bystyrets myndighet
- Utarbeiding av en redegjørelse for status på tiltak og eventuelle andre relevante forhold
- Informasjon om programmet, oversikt over inkluderte elementer o.l.
- Sikring av samordning mellom antikorrupsjonsprogrammet og andre kommunale krav
- Oppfølging av lov- og forskriftsendringer som har betydning for antikorrupsjonsprogrammet og sikring av at programmet er i samsvar med disse

4 Definisjoner

Økonomiske misligheter forstås i denne sammenheng som en situasjon hvor Oslo kommune kan lide et økonomisk tap, arbeidstaker eller folkevalgt kan få en uberettiget personlig vinning eller Oslo kommunes tjenestemottakere kan bli påført et økonomisk tap – og hvor dette skyldes brudd på lover, regler, instruks eller rutiner begått av ansatte eller folkevalgte i kommunen ved handling eller unnlatelse. Eksempler på handlinger som faller inn under definisjonen er underslag, korrupsjon, tyveri, bedrageri og utroskap.

Korrupsjon er en underkategori av økonomiske misligheter. Da det er omfattet av et eget lovverk blir korrupsjon ofte særskilt betegnet. Korrupsjon er i den norske straffeloven definert som (§ 387 a):

- å kreve, motta eller aksepterer et tilbud om en utilbørlig fordel i anledning av utøvelsen av stilling, verv eller utføringen av oppdrag, eller
- å gi eller tilby noen en utilbørlig fordel i anledning av utøvelsen av stilling, verv eller utføringen av oppdrag.

Transparency International definerer korrupsjon som «misbruk av makt i betrodde stillinger for personlig gevinst». I denne sammenheng har alle som er ansatt i, har et verv i eller utfører en oppgave på vegne av Oslo kommune en betrodd stilling.

Korrupsjonslignende forhold som programmet er rettet mot å forebygge og avdekke er blant annet forhold som ligger nært opp til straffelovens korrupsjonsbestemmelser. Det kan også være kameraderi, nepotisme, (grove) brudd på habilitetsreglene mv., det vil si forhold som skader kommunens omdømme og tilliten til det offentliges upartiskhet, men som ikke nødvendigvis innebærer brudd på straffelov eller tap av økonomiske verdier.

5 Elementer som inngår i programmet

Oslo kommune har etablert en rekke tiltak som bidrar til å forebygge og avdekke korrupsjon og korrupsjonslignende forhold, samt føringer for hvordan avdekkede hendelser skal håndteres.

Tiltakene kan grupperes i kategorier, eller hovedelementer, som inngår i antikorrupsjonsprogrammet. Inndelingen nedenfor er pragmatisk og flere av tiltakene kan høre hjemme i mer enn én kategori. Hovedelementene blir kort beskrevet nedenfor.

Hovedelementer:

Krav og forventninger til adferd

Krav og forventninger til adferd er primært rettet mot den enkelte ansatte og folkevalgte. Dette gjelder bl.a. kommunens verdier, etiske regler for ansatte og etiske normer for folkevalgte, personalreglementet, medarbeiderprinsipper, ledelsesprinsipper. Gjennom disse dokumentene formidles kommunens forventninger og krav til adferd og handlinger, og konsekvenser ved brudd.

Krav til virksomhetsstyring og internkontroll

Krav til virksomhetsstyring og internkontroll er primært rettet mot kommunen som organisasjon. Viktige krav er fastsatt i bl.a. instruks for virksomhetsstyring og rammeverk for internkontroll. Blant kravene er at virksomhetens internkontroll skal være tilpasset virksomhetens risiko og egenart, og at byrådsavdelingene har ansvar for å definere og formidle de krav som er nødvendige for å bekrefte at virksomheten opprettholder fokus på forebygging av korrupsjon og misligheter.

Krav til anskaffelser

Sentrale krav for å forebygge korrupsjon og korrupsjonslignende forhold i gjennomføring av anskaffelser er fastsatt i anskaffelsesregelverket.

Systemer og nettverk

Digitalisering og innføring av fellessystemer som reduserer risikoen for økonomiske misligheter er et stort, viktig og pågående arbeid. Blant de viktigste systemtiltakene som er innført de siste 15 årene er

- Felles fakturasentral
- Elektronisk fakturahåndtering
- Elektronisk konkurransegjennomføringsverktøy
- Felles HR-system
- Felles rekrutteringssystem
- Prosjektportal
- Elektronisk mannskapsføring i bygge- og anleggsprosjekter (HMSREG)
- Elektronisk varslingssystem
- eInnsyn

Nettverk for forebygging av korrupsjon er en arena for formidling av informasjon, diskusjon og nettverksbygging for alle kommunens virksomheter. Det gjennomføres tre årlige nettverksmøter hvor ulike temaer knyttet til internkontroll og risikostyring tas opp.

Varslingsordningen

Arbeidet med etablering av en varslingsordning ble påbegynt i 2006 som følge av korrupsjonshendelser i kommunen. Siden ordningen ble etablert i 2007 har den hatt som formål både å sikre ansattes rett til å varsle etter arbeidsmiljøloven, og å bidra til forebygging og avdekking av korrupsjon og misligheter gjennom mottak av varsler fra ansatte og tips fra eksterne. For å ha en lav terskel for å varsle er det etablert et eksternt varslingsmottak, nettbasert varsling og mulighet for å være anonym.

6 Styrende dokumenter

De viktigste styrende dokumentene på dette området i Oslo kommune på tidspunkt for beslutning av antikorrupsjonsprogrammet er:

- Instruks for virksomhetsstyring i Oslo kommune, byrådssak 1104/17
- Rammeverk for god internkontroll i Oslo kommune, byrådssak 1057/08
- Tillitsbasert styring og ledelse i Oslo kommune, byrådssak 1055/17
- Verdigrunnlag for Oslo kommune (2004)
- Etiske regler for ansatte i Oslo kommune, byrådssak 1189/07
- Etiske normer for folkevalgte i Oslo kommune, byrådssak 315/08
- Instruks for saksbehandlingen i saker om uregelmessigheter og misligheter i Oslo kommune, rundskriv 28/2010
- Personalreglementet
- Økonomireglementet

Sentrale dokumenter for antikorrupsjonsprogrammet vil bli samlet og oversikten ajourført ved endringer og oppdateringer.

7 Utvikling, oppfølging og forbedring av antikorrupsjonsprogrammet

7.1 Tiltaksplan

Det skal til enhver tid foreligge en tiltaksplan for å styrke kommunens antikorrupsjonsarbeid. Tiltaksplanen skal være risikobasert og ha en varighet på fire år.

Tiltaksplanen skal ligge på kommunens intra- og internett og sendes bystyret til orientering.

7.2 Oppfølging

Det skal annet hvert år utarbeides en redegjørelse for status på tiltakene i tiltaksplanen. Redegjørelsen kan også omfatte eventuelle andre forhold knyttet til antikorrupsjonsprogrammet.

Programkoordinator beslutter form og omfang på informasjonsinnhenting i forbindelse med redegjørelsen.

Redegjørelsen publiseres på kommunens intra- og internettsider og sendes bystyret til orientering.

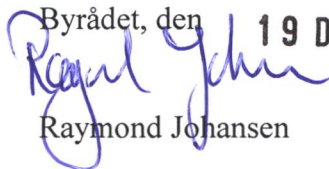
Det skal utarbeides en ny tiltaksplan hvert fjerde år. I den forbindelse skal det også vurderes behov for oppdatering innenfor hver av tiltakskategoriene som inngår i programmet. Det skal videre vurderes om programmets utforming har vært tilstrekkelig i perioden, og hvilke forbedringer som kan gjøres for kommende fireårsperiode.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Etableringen av antikorrupsjonsprogrammet har ikke i seg selv økonomiske konsekvenser. Utarbeiding og implementering av tiltak knyttet til programmet løses innenfor sektorenes og virksomhetenes budsjetter.

Byrådet innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Bystyret tar sak om antikorrupsjonsprogram for Oslo kommune til orientering.

Byrådet, den **19 DES. 2019**

 Raymond Johansen

Vedlegg tilgjengelig på Internett: Ingen

Vedlegg ikke tilgjengelig på Internett: Ingen